

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—

fél oldal ... * 16.— | nyolczad oldal * 4.—

A 60 fillér bélyegülést a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Fölhívás

hazánk összes róm. kath. tanító-egyesületeihez, tanítótestületeihez és egyleteihez!

Minden magyar tanító tudja, hogy az állami iskolák tanítói Budapesten gyűlést tartottak, hogy a tanítói oklevélnek tervbe vett lefokozása ellen szavukat fölemeljék és a tanítói állásnak és tekintélynek lealacsonyítását megakadályozzák. E végből küldöttségileg keresték föl a miniszter urakat, a képviselőház elnökét és az egyes pártok vezető embereit. Ezzel azonban még nincs vége a dolognak, mert az állami tanítók sérelmét a hitfelekezeti és a községi iskolák tanítói is magukévá tették.

Megmozdul az egész tanítótság!

Ez ügyben tartott a Szombathely-egyházmezei róm. kath. tanító-egyesület központi bizottsága is nov. hó 25-én Szombathelyen ülést, alulírott egyesületi elnök vezetésével, melyen Mórocz István szombathelyi püspöki iskolai tanító mint előadó szerepelt, ki a következő határozati javaslatot terjeszté elő:

1. Jelentse ki a bizottság, hogy egyesületünk tiltakozik a tanítói állásnak és a tanító tekintélyének a törvényjavaslat által tervezett lealacsonyítása ellen.

2. Mondja ki a közp. bizottság, hogy egyesületünk szívvél-lélekkel csatlakozik az állami iskolák tanítóinak folyamatban levő mozgalmához, mert az ő sérelmeiket az egész ország sérelmének tekinti.

3. Intézzon egyesületünk sürgős kérvényt az országgyűléshez, nehogy a javaslat az ország szegényére törvénynyé váljék.

4. Kérje föl egyesületünk az összes vasvármegyei és az illető zalavármegyei orsz. képviselőket kérelmünk támogatására.*

* A szombathelyi egyházmezei tanító-egyesület az esperesi kerületek szerint 20 körből áll, ebből 16 Vas-, 4 pedig Zalavármegye területén van. E jól szervezett egyesületnek az alapító- és pártoló-tagokon kívül kerek számmal 500 tanítótága van.

5. Forduljunk ügyünk támogatása végett Vas- és Zalavármegyek törvényhatóságaihoz.*

A javaslatokat a bizottság nagy lelkesedéssel magáévá tévé és fölkérte az elnököt, hogy azok értelmében tegye meg a kellő lépéseket az egyesület nevében.

Majd fölolvasták a vasmegyei ált. tanító-egyesület elnökének átiratát, a melyben arról értesíti egyesületünk elnökét, hogy ugyancsak e tárgyban Vasvármegye összes tanítóit akarják egy kongresszuson egybegyűjteni és egyúttal fölkéri ebbeli tervének támogatására.

A bizottság örömmel fogadta a testvér-egyesület bizalmas fölhívását, a kongresszus egybehívását helyesnek találja és szíves készséggel veszik azon részt. Megbizta azért az elnököt, hogy a közös akció megindítása és létrehozása iránt tegye magát sürgösen érintkezésbe a testvér-egyesület elnökével.

Végül Barabás István vasvári főtanító indítványára hálás köszönetet szavaztak dr. István Vilmos megyés püspök úrnak, hogy olyan készséggel helyeselte, hogy egyesületünk a tanítók érdekeit és tekintélyét mélyen érintő eme mozgalomhoz csatlakozik.

Tanítók! Tudjátok, mi az erő? — Akarat, mely előbb vagy utóbb borostyánt arat!

★

Szeretett Tanítótársak!

Vasvármegye összes tanító-egyesületei nevében fordulunk Hozzátok, hogy megpróbáltatásunk nehéz perczében tömörülésre hívjunk föl Beneteket!

Magyarország tanítóóságát a legnagyobb megaláztatás veszedelme fenyegeti.

Rendezni készül törvényhozásunk az összes állami tisztviselők anyagi ügyeit s a tervezett fizetési rendszer egyszersmint mérője, mutatója

* Vasvármegye állandó választmánya november 28-án tartott ülésében azt javasolta, hogy a kérvénynek megfelelően intézzon a törvényhatóság fölterjesztést úgy a kormányhoz, mint a képviselőházhoz, kérve az állami tanítóknak a IX. fizetési osztályba való sorolását.

akar lenni a tisztviselői állások szolgálati és társadalmi értékek is.

A fizetési tervezet az állami és vele egyszerűsített a közigazgatási tisztviselők legalacsonyabb fokán az 1400 korona alapfizetést állapítja meg.

Ennyi lesz a kezdő javadalma annak a legalsóbb fokú állami tisztviselőnek, a kinek más alapképzettségre szüksége nincs, minthogy írni-olvasni tudjon, s a kire alig is van más bizva a hivatalokban, minthogy olvashatóan le legyen képes másolni az elébe adott ügydarabot.

Nem sok az az 1400 korona még ennek a néhány középiskolai osztályt végzett, feltanult embernek sem, hisz az is családot alapít, annak is föl kell venni az élet küzdelmeit.

De hogy e fizetésrendezéskor a népiskolai tanítóknak alapfizetését csak 1000 koronában akarják megállapítani, öt tovább is a már elviselhetetlen nyomorban akarják szinylődtetni: ez valóságos arculésapása a tanítói karnak.

Hogy a tanítók fizetését a 4 középiskolán fölül még 4 felsőbb iskolát végzett, tehát befejezett képzettséggel és műveltséggel bíró néptanítóknak a fizetését a középiskolák alsó osztályaiban megrekedt legalsóbbrendű állami tisztviselők javadalmán jóval alul, a szolgák fizetésével akarják egyenlővé tenni: ez a legsértőbb lealacsonyítása a néptanítói állásnak.

Hogy bennünket, a nép tanítóit és nevelőit, a kik meggyőződésünk s minden józanul ítélő ember fölfogása szerint a legmagasztosabb s állami és társadalmi szempontból is a legfontosabb hivatást töltjük be, bennünket a tisztviselői karból ily durván kirekeszteni s a szolgák kategóriájába sorozni akarnak: ez a népnevelés szent ügyének legnagyobb meggyalázása.

Első sorban az állami iskoláknál működő tanítókról van szó. Ezeket a kartársakat akarják letaszítani abból a társadalmi állásból, a melyre eddig magukat önjerejükkel, mely honszeretet által sarkalt fáradhatatlan munkásságukból föl-küzdötték.

Amde az állami tanítótársakkal mindnyájan verig vagyunk sértve.

Az ő lealacsonyításuk, a mi lealacsonyításunk is.

A népnevelés ügye pedig, a mely ellen a merénylet szövődik, mindnyájunknak közös ügye, velünk együtt minden igazán érző jó hazafinak, mert hisz a tanító elnyomását a tanügy, Magyarország népnevelési ügye fogja megérezni.

Nem türethetjük szólanul ezt a merényletet!

Nem hagyhatjuk magukra a közvetlenül érdekelt állami tanítótársakat, mert közvetve a sérelem mindnyájunk ellen irányul.

Föl kell emelnünk szavunkat nemesak magunkért, de a szent ügyért is, a melyet képviselünk.

Mint egy test és vér kell összeforrnunk é kérdésben s egy akarrattal kell minden alkotmányos eszközt megragadnunk, hogy a tervbe vett sérelem törvényesítést elhárítsuk.

Jöjjetek össze, Kartársak! mindnyájan közös értekezletre vármegyénk központjába, hogy teendőnket itt együttesen megbeszéljük!

Hozza meg mindegyikünk, ha mindjárt nélkülözés árán is, azt az áldozatot, a melylyel a központba utazás jár; e esekély áldozatot sokszorosán fölülmúlja az az erkölcsi és anyagi nagy érdek, mely összejövetelünkhöz fűződik.

Egyetemes gyűlésünket december hó 9-én, kedden d. e. 10 órakor tartjuk Szombathelyen, a vármegyeház nagytermében.

Ide várunk Benneteket, kedves Kartársak! Ne tartson Benneteket otthon a kishitűség, *nehogy magunk legyünk okai megállításunknak!*

Vélünk van az általános közérzés, ügyünk mellett állást foglal az egész társadalom és támogatják főrekvésünket hatóságaink.

Ügyünknek nem szabad vesznie. Ügyünk győzni fog. Szeretett Kartársak, jöjjetek!

Szombathely, 1902 nov. 25. A végrehajto bizottság nevében: *Barabás György* s. k., a Szombathely-egyházmegyei tanító-egyesület elnöke. *Pálmay Ödön* s. k., a Vasvármegyei ált. tanítóegylet elnöke. *Lemle József* s. k., a vasi felső ált. tan. egyes. elnöke. *Éder József*, *Strauer Vilmos*, *Soós Gyula* s. k., a prot. tan. egyesület részéről.

*

A fönti kiáltó szavakat intézem a vezetésem alatt álló egyházmegyei róm. kath. tanítóegyesület nevében és megbízásából hazánk összes róm. kath. tanítóegyesületeihez és tanítóihoz, kartársi szeretettel és bizalommal kérve, hogy ők is lépjenek ki a küzdőterre!

Ugyancsak megbízásból fordulok a Szent-István-Társulat által nagy anyagi áldozattal, de a magyar kath. néptanítók erkölcsi és anyagi támogatása céljából nemeslelkűleg kiadott «Népnevelő»-nek közszeretethen és tiszteletben lévő szerkesztőjéhez, *Ember Károly* képzőtanárhoz is, teljes bizalommal kérvén őt, hogy fölhívásunkat a «Népnevelő»-ben, annak egész terjedelmében közölni és a siker érdekében ismert jóakarátával közremunkálni sziveskedjék!

Hazafias és kartársi üdvözléssel

Sárvárott, 1902 december hó 1-én.

Barabás György s. k.,
igazgató-tanító, mint a Szombathely-
egyházm. r. k. tanítóegy. elnöke.

A gyakorlati képzés.

(Folytatás.)

A tanítási gyakorlatok idejét pedig megtöbbszörözhetjük, ha az osztatlan gyakorló iskolát a szükséghez mérten, időről-időre osztottá változtatjuk, oly módon, hogy egyes osztályokat külön termekben helyezzük el, hol más és más tárgyak tanításában gyakorolják magukat a növendékek egy-egy tanár felügyelete alatt s néhány növendék bírálata mellett. Így ugyanegy időben 2—3 tanítás is megtörténhetik.

A II. évesek csak osztálytársaik előtt tanítanak. A III. évesek az osztott gyakorlónak csak egy osztálya előtt félévén át. Ez könnyebb, mert a többi osztályok fegyelmzése nem zavarja a kezdő tanítót. A második félévben két osztályt adunk a fellépő keze alá, hogy megtanulja a csendes foglalkozókat ellenőrizni és fegyelmzeni; a mi a csekélyebb számú elemi tanulók miatt, a tanításban már bizonyos ügyességre szert tett növendéknek csak kisebb nehézséget okoz, s így általa könnyebben legyőzhető, mintha egyszerre az egész osztatlan iskolát látja maga előtt az ő sokféle csendes foglalkozásával és nagy számú növendékével.

A III. évesek a teljesen osztatlan iskolába csak megfigyelés és jegyzetkészítésre járnak, mintatanítások és hospitálások alkalmával. A IV. évesek az osztatlan gyakorlóban tanítanak egész éven át.

Igy lesz betartva az elv: könnyebről a nehezebbre; így a nevelést a tanítással együtt tanulhatják. Az elemi tanulók is többet tudnak majd földolgozni, mert több idő és alkalom lesz reá. A gyakorlati iskola időnkinti osztottá alakítása a legtöbb helyen semmi újabb kiadásba sem kerül, mert hisz nem kell több tanerő; a helyiség is megvan a legtöbb helyen, valamely ép akkor üresen álló terem fölhasználásával. De kétszeresen hasznos az a jelöltre nézve, mert többet lesz a gyermekek között, s így többet fog tapasztalni azok egyéniségéről és gondolköréről; azt képezni, fejleszteni próbálhatja; jobban elsajátíthatja az oktatás és nevelés elveit, melyek irányítói lehetnek majdan pályáján.

A gyakorlati képzés vezetője, új anyagfeladásánál, annak módját, menetét megbeszéli; az írásban kidolgozott tervet megvizsgálja, esetleg helyesbítetteti; a tanításnál jelen van, azt bírálja; szóval a gyakorlati képzést illetőleg mindenben, szóval és tettel a jelöltek kezére jár.

A III. és IV. évesek mindegyike foglalkozik a népiskola összes tantárgyaival; de egy tárgyról másikra csak akkor megy át, ha már abban bizonyos ügyességre szert tett.

Hogy minden jelöltnek a társai által tett összes tanításból minél nagyobb haszna legyen, szükséges, hogy minden tanításra minden jelölt készüljön. Tanítani azonban csak az fog, kit a gyakorlati képzés vezetője erre a tanítás közvetlen megkezdése előtt fölszólít. «A földolog, hogy a jelölt, midőn a tanításhoz fog, elméletben teljesen el legyen arra készülve; tervét írásban kidolgozza, hogy a tervet a gyakorlati képzés vezetőjétől átnézze, helybenhagyja s a jelölt jól betanulja. Így a tanítás valóságos pontos kísérlet lesz, próbaköve a jelölt elméletének. A ha ezt akár siker, akár sikertelenség kíséri, tudnia kell annak okait.

Midőn a két évesek a módszertanból egy tárgy elméletét megismerték, a tanítások szakszerű megfigyelésében s a jegyzetek készítésében bizonyos ügyességre szert tettek, készítsenek az

illető tárgyból írásban részletesen kidolgozott tanításterveket, az eddig tanultak alkalmazásával. Midőn aztán már ebben is bizonyos ügyességét sajátítottak el, próbálják meg annak eltanítását társaik előtt, a kik a tanítás befejeztével azt a gyakorlati képzés vezetőjével együtt megbírálják.

A III. éveseknél ugyanígy járunk el, azon hozzáadással, hogy a társaik előtt való tanítás után, az osztott gyakorlóban tanítsanak és pedig előbb csak a gyakorlati iskola tanítója mint a gyakorlati képzés vezetője előtt, s csak azután osztálytársaik jelenlétében és bírálata mellett.

Ez fokozatos eljárás. A növendék ily módon több bizalommal és bátorsággal megy neki földadatának.

A kitűzött anyagot dolgozzák föl mindnyájan s legalább egy héttel a tanítás előtt mutassák be. Jövahagyás és betanulás után tanítható.

A II. és III. évesek a tanítások kidolgozását teljes részletességgel, s a hol csak lehet, kérdve-kifejtő módon tegyék.

A szükséges szemléltető s egyéb eszközöket a tanításra fölszólított készítse elő.

A III. évesek mindig csak egy tárgy tanításával legyenek elfoglalva.

A IV. évesek előkészítésénél megbeszéljük a tanítandó anyagot; megmutatjuk, hogy az általános szabályokat egyes speciális esetben miképpen alkalmazzák; a tanítás tervezetét kidolgoztatjuk írásban és pedig a gyöngébbek által részletesen; az illető tárgy tanításában otthonosabbak pedig vázlatosan, de a menetet világosan föltüntető módon. Ezt átnézés és helybenhagyás után oly jól kell betanulni, hogy az illető alak és tartalom tekintetében teljesen uralja tárgyát. Az anyagot mindenki dolgozza ki. A szemléltető és egyéb eszközöket itt is a fölszólított készítse elő.

A tanítást figyelemmel kísérik, külön órán bíráltatjuk és bíraljuk. Így a jelölt megtanulja jól az előkészítés módját és okulni is fog saját munkáján.

A IV. évesek tanításának sorrendje: első ízben minden jelölt $\frac{1}{2}$, másodikban 1 óra, harmadikban $\frac{1}{2}$ napos, azután egy egész és végül 2 napon át tanít megszakítás nélkül az osztatlan gyakorlóban. Az utolsó két esetben kellő előkészítés és felügyelet mellett valóságos tanítóként alkalmazzuk a jelöltet, a ki nem kiszakítva tanít egyes leczkét, hanem a nevelés-tanítás minden mozzanatára kiterjedő rendes tanítói munkát végez. E tanítások ép úgy lesznek előkészítve, kidolgozva stb. mint a többiek.

Tanításokat a hospitálók is végeznek ép ily földolgozással; és pedig a III. évesek a tanév I—II. harmadában szükség szerint, az utolsó harmadban különösen, de egyfolytában mindig csak egy tárgyat; utána ismét csak megfigyelés és jegyzetkészítés a teendőjük. A IV. éves hospitálók a fentebb elmondottak tekintetbe vételével, eleinte fölváltva tanítanak $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{2}$ óráig,

a másként igénybe nem vett időben; később egyfolytában tovább is. Az 1 és 2 napos tanításokat is mint hospitálók végzik.

A bírálatok a praeparatív órákon történnek a következőképen: a tanítást végzett növendék önmagát bírálja meg, kitüntetvén, mit talált jónak és kifogásolhatónak tanításában. Azután fölszólításra egyes növendékek mondják meg észrevételeiket. Ennek megtörténtével kipuhatoljuk az osztály nézetét s végül magunk bíráljuk meg.

A bírálatot úgy a föllépő, mint a többiek e czélra szolgáló, s a bírálatot egyöntetű mederbe terelő fejezetekkel ellátott bíráló naplóba történt bejegyzések nyomán eszközlik. Kívánjuk meg, hogy minden jelölt, minden alkalommal megtegye a maga jegyzeteit bíráló naplójában.

A praeparatív órákon eszközölt bírálatok lefolyásáról a soros jelölt rendes jegyzőkönyvet vezessen.

Ezek volnának azon irányelvek, melyekkel a gyakorlati képzés kérdését, nézetem szerint sikeresen megoldhatók.

Klinda Károly.

Az ifjúság erkölcsi életének megóvása.

Minden ország támasza a tiszta erkölcs, mely, ha megdől, népe rabigába sülved. Berzsényi arany mondása ez, a mely általánosan elismert igazság. A történelem lapjain olvashatjuk, hogy a népek, nemzetek csak addig voltak boldogok, a míg náluk a tiszta erkölcs virágzott; a midőn életmódjuk, lelkületük a tiszta erkölcsi fogalmával ellenkező irányban helyezkedett, mindannyiszor sajnosan kellett tapasztalniok, hogy a büntetés elmaradhatlanul bekövetkezett, nem ritkán nagy rázkódtatások közepette, mely egyes népek teljes megsemmisülését nem egy esetben vonta maga után.

Csak a közelmúltban olvashattuk, hogy a székelység főjegyzője egy tanügyi gyűlés alkalmával megadta a vészkiáltást, hogy a székelyek között rohamosan terjeszkedő erkölcselenség megakadályozására az ország intéző köreit és a közvéleményt fölrázza. Méltánylást érdemel a székelység főjegyzőjének nemes intencziója, csak azután siker koronázza törekvését!

Bátor és nagy vállalkozás! Siker csak úgy remélhető, ha e bátor hang fölrázza a tétlenség párnáján heverő, a nép érdekéért eddig még vajmi kevés áldozatot hozó tábor. Ha alapos vizsgálódásunk tárgyává tesszük nemcsak a székelyek, hanem a mi népünk erkölcsi állapotát is, bizonyára szomorú tapasztalatokat szerzünk magunknak és gondolkodóba esünk, hogyha a nép az erkölcsi züllés útján ily rohamosan halad, akkor a legrosszabbra lehetünk elkészülve, mely, hogy be ne következzen, minden módot és eszközt meg kell kísérelni, hogy e kőrnak útját vágjuk.

Hogy népünk általában a közerkölcsiség dolgában sok kívánni valót hagy maga után, azt mindnyájan tudjuk, érezzük és tapasztaljuk.

Pedig erkölcsiség nélkül emberi tökéletesség, boldogság nem létezhetik. Az erkölcsiség az, a mely az ember fájdalomában vigaszt, szükségben segílyt kap. Az ember az erkölcsiségre van rendelve és mégis ő az, a ki erről szeret megfedkezni s eldobja magától azon talizmánt, a mely kellene, hogy az egész életen keresztül vezetője legyen.

Az erkölcsiség romlásának egyedüli okát a vallástalanságban találom meg, a mely napjainkban mondhatni óriási mérveket öltött. A milyen fokban terjed a vallástalanság, ugyanolyan fokban lazulnak az erkölcsök. Hol vannak azok a jó idők, a mikor a tiszta meggyőződésbeli vallásosság iltte uralmát? Biz azon idő rég elmúltot.

Manapság már a vallásosságból is hasznót akarnak húzni, a mi pedig egyike az erkölcselenség legnagyobbikának. A vallás alapja minden erénynek, valódi vallási érzület nélkül nincs emberi szeretet, nincs hazaszeretet, király iránti hűség és nincs családi élet és boldogság. Földi életünk viszontagságteljes, sok megpróbáltatáson megy az ember e földi életen keresztül és a vallás adja meg azt az erőt, vigaszt, a mely nem enged elesügedni, új életre hozza a már-már elmerülni készültöt.

És mindezeknek daczára mit tapasztalunk? Azt, hogy a helyett, hogy a vallásosság terjedne, nagyobb mérveket öltene, inkább hanyatlásnak indul. Mintha csak tervszerűen készítették elő a társadalom megrontása.

Különösen nagyobb helyeken, nagyobb városokban van kifejlődve a vallási közöny s ebből kifolyó erkölcsi lazaság. A városokban egy helyre összehalmozott tömeg az erkölcselenség előmozdítója. Nagyon igaz az, a hol sok ember van, ott sok a gonosz, sok a rossz példa, sok a csábítás. A könnyelműség és a gyönyörre való hajlam, a divatkór, a fény, a pompa, a testtel való kereskedés nagyobb helyeken és nagyobb városokban napirendben van. És ha meggondoljuk, hogy a vidék vezető eleme a nagy városok zajából kerül ki, a kik bölcsesség és erény helyett a városok ármányait és bűneit hozzák ki magokkal abból és azt a gyanútlan népre átviszik, kiszámíthatjuk azon kárt, melyet a túlnépes városok az emberiségre az erkölcsiség tekintetéből okoznak. Hogy mikép, mi módokkal lehetne népünket az erkölcsiségre visszavezetni és azon megtartani, a következőkben leszek bátor előadni.

Első sorban is az iskolát említem, mert ennek segítsége nélkül semmit, de semmit sem érhetünk el. Az iskola az, a mely segíthet a bajon, ez az a tényező, melylyel számolnunk kell, ha ezélt akarunk érní. Az iskolák a mai állapotukban reformálásra szorulnak és pedig alaposra, hogy azokban ne csak tanítsanak, hanem neveljenek is, mert a mai állapotok és viszonyok között, mondjuk ki nyíltan, teljes lehetlenség a nevelés és pedig azért, mert a túlszofolás oly nagy az iskolákban, hogyha abban a tanítóban a legnagyobb ügybuzgalom meg is

volna, nevelési eljárása akkor is hajótörést szenved, mert a mi képtelenség, az képtelenség. A tanulók létszáma maximumban kifejezve 40 vagy 50-ben volna megállapítandó, ez is teljes odaadást igényelne a tanítást és nevelést illetően. Itt már szigorúan és kérlelhetetlenül megkövetelendő volna, hogy a tanító az egyénekkülön-külön foglalkozzék és azok sajátosságai szerint alkalmazza nevelői eljárását.

A vallás és erkölestan óraszámait emelni kell; a vallásoktatás hivatott vallástanítókra bízandó, a kik ezen állást ne átmeneti állásnak tekintsék, hanem életeleznek. Vallás nélkül, a mint már fentebb is mondtam, nincs erköles, jellem, nincs hazafiság, nincs törvénytisztélet, nincs szeretet.

«Csak a vallásosan nevelt ember fegyelmezhető, csak az tudja fékezni indulatait, az tud uralkodni önmaga fölött, az szelid szívű, az alázatos, az kevéssel megelégedő, az boldog. Ebből kifolyólag, ha azt akarjuk elérni, hogy mindezen erények, melyek nélkül tökéletes ember el sem képzelhető, a haza jövő reményeinek szívében gyökereket verjenek; ha azt akarjuk elérni, hogy keblük csak szelid, csak nemes érzelmeknek legyen tanyája, ilyenek váljanak bennük uralkodóvá: akkor csak vallásosan kell őket nevelni.

Nem is régen még a keresztény anya maga tanította gyermekeit imádkozni, első gondja volt az, hogy magzatának beszédre nyíló ajka legelőször is az Isten nevét tanulja meg imádatlalkiejteni. És mindezekben a legelőkelőbb anyák jártak elő jó példával. Most ezt hiába keresnők, nagyon elvétve akadnánk ilyenekre.

A régi vallásosságot kell ismét bevinni a családba és ezt közvetlenül tehetjük is, mivel hozzá meg van az alkalmas eszköz: az iskola.

Magda Pál.

(Folytatása következik.)

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Tanítói fizetések Münchenben. A bajor főváros végre hosszas vajudas után befejezte tanítói és tanítónői fizetésének rendezését. Eddig az állam pótlékban is részesítette őket, hogy a szegényes fizetésen valamelyest segítsen (a magyar fővárosban ez sohasem jutott a kormány eszébe, s még a fővárosi népoktatásügyet sem támogatta a törvény ellenére évtizedeken át, s csak nem rég kezdte garasosan); ez az állami pótlék körülbelül a lakbért pótolta, s a tanító nyugdíjába soha be nem számított. Mostantól fogva többé az állam nem fogja a müncheni tanítókat pótlékban részesíteni, lakbérükről is teljesen a város fog gondoskodni, de ez sem fog számítani mindenütt elterjedett szokás szerint a nyugdíjukba. Főleg a lakberek szabályozása eszközli a müncheni tanítók fizetésének jelentékeny emelkedését, csak az a kár, hogy a nyugdíjnál teljesen elesik. Az öregebb tanítók és női kollégáik fizetésrendezése mellett is meg

fog esni az, hogy 40 évi szolgálatuk elértéig az előbbiek mindössze csak 2304, míg az utóbbiak csak 738 márkát kapnak összesen. Az egész rendezés különben 405.000 márka költséget fog a városnak okozni, a mi elég tekintélyes összeg. A bajor főváros osztálytanítókat és segéd-tanítókat ismer, azelőtt az előbbieknél évi kezdő fizetése volt férfiaknál 1620, nőknél 1260 márka, az utóbbiaknál férfiak 1200, nők 1050 márkát kaptak. Az új fizetésrendezés szerint az osztálytanító kezdő 2100, az osztálytanítónő 1560 márka évi fizetésen, a mi közel 500 és közel 400 márka emelkedésnek felel meg; a mi megint hasonlíthatatlanul több a budapesti rendes tanító, vagy tanítónő kezdő fizetésénél. Az első tíz évben úgy a tanítók, mint tanítónők három évenként kapnak pótlékot, még pedig az első 240, a tanítónők pedig 180 vagy 150 márkát. A következő évtizedekben az ötöd-éves pótlékok járnak. Negyven évi szolgálat után a tanító pótlékaival együtt fölviszi 4200, a tanítónő 2820 márkáig. Látni való tehát, hogy a müncheniek a tanítónőkkel szemben nem igen liberálisok, régebben is az volt az elvük, hogy ezeknek a tanítóknál kevesebb fizetést adtak, mint az sok országban van így, s ezen elvüktől most sem tájtottak; nálunknál tudvalevőleg sokkal gavallérosabb a magyar székesfőváros.

Nagyon méltányosan rendezték a müncheni tanítóság nyugdíjügyét is, a mit fővárosi tanítóink tudvalevőleg évek óta hiába sürgetnek. E szerint tíz évi szolgálat után annak a tanítónak 70 százalék nyugdíj jár, a második évtizeddel eléri a 80-at, a harmadikkal a 90-et; ha tehát harmincz esztendő alatt belefárad, vagy belebetegszik hivatasába, nyugdíjaztatása esetén a lakbért nem számítva nagyon keveset vesz. Művelt nemzeteknél sehol sincs ilyen kedvező nyugdíjállapot, s tulajdonképen ezzel némileg meg van oldva a kérdés: a tanítók óhajtott szolgálati időnek 30, vagy 35 esztendeje.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A közerkölcsök javítása érdekében a papság es tanítóság fölhivataknak. *Kivonat a kalocsai érseki megye XXV. körleveléből.* Előnyösen ismervén kedves papjainak és tanítóimnak a népünk erkölesi, szellemi és anyagi javát minden kínálkozó módon és alkalommal előmozdítani kész buzgóságát, a Bácsbodrog vármegyei alispán úrtól a személy- és vagyonbiztonság megszilárdítása dolgában vett megkeresést alább egész terjedelmében közlöm oly ezelből és fölhívással, hogy kedves papjaim és tanítóim ezen hivataluknál fogva egyébként is szívükön fekvő ügyet a néppel való érintkezés különféle módozataiban fokozottabb igyekezettel istápolják és előmozdítsák. 28. sz. 1902. Nagyméltóságú és Főtisztelendő Dr. Császka György kalocsai érsek Úrnak. Kalocsán. Sajnálattal kell tapasztalnom, hogy a személy- és vagyonbiztonság az utóbbi időben a vármegye egyes vidékein megrendült, illetve veszélyeztetve van. Az okok, melyek ezen sajnálatos állapotot megteremtették, a népnek verekedő természetére, a szesz-italok túlságos nagy mértékben való élvezetére, szóval a közerkölcsök hanyatlására vezethetők vissza. Miután állásomból kifolyó kötelességem ezen veszélyes

állapot megszüntetésére nézve a szükséges intézkedéseket megtenni, azt csak úgy vélem elérhető, ha ehhez a nép érdekes javítására befolyással bíró tényezők közreműködését és támogatását is megverhetem, azon tiszteletteljes kérelemmel járulok Nagyméltóságodhoz, kegyeskedjék a hatósága alá tartozó lelkész és tanító urakat, mint a nép nevelőit oda utasítani, hogy minden lehető megtegyenek arra nézve, hogy a közérkölcsök javulása mielőbb elérjék. Meglévén győződve arról, hogy Nagyméltóságod ezen kérelmem teljesítését, tekintve a czélat átvés voltát — nem fogja megtagadni, már előre is hálás köszönetemet fejezem ki hathatos támogatásáért, maradtam a legmélyebb tisztelettel Nagyméltóságnak — Zomborban 1902. évi október hó 19-én — lekötöztetett kész szolgálja. *Károsvány* s. k. kir. tanácsos, Bács-Bodrogh vármegyeispánja, Kalocsa, 1902. október 26.

EGYESÜLETI ÉLET.

Tanítógyűlés. A «csákvári esperesi kerület róm. kath. tanító egyesülete» 1. évi őszi körgyűlését okt. 6-án Csákváron, a róm. kath. iskola helyiségében tartotta meg, melyen a kör tagjai majdnem teljes számban megjelentek. A gyűlést szentmise előzte meg, melyet Keitler János címzetes kanonok, ker. tanfelügyelő, egyesületi elnök mondott. Misa után elnök úr tartalmas megnyilatgással kezdte az igen tanulságos értekezést. Mult gyűlés jegyzőkönyvének fölvétele és hitelesítése után az elnök úr által mult évben kiadott következő tételre: «Mennyiben áll a kath. jellegű iskola a felekezeten kívüli iskola fölött úgy vallásos, mint különösen hazafiás nevelés szempontjából» beérkezett két dolgozat bírálatát követve, mely szerint legjobbnak Faskó János acai kántortanító munkálata találtott, kit elnök úr 20 koronával jutalmazott. A pályaveres dolgozat fölvastatván, Birnbauer János szaári kántortanító hozzászólása és kritikájának behatása alatt a gyűlés tagjai ismerni óhajtván a másik dolgozatot is, mint a mely munka pedagógiailag részletesebben kifejti a tételt, szintén fölvastatott. Ezen dolgozat szerzője Reichenbach Ferencz csákvári kántortanító így kibúvni az ismeretlenség homályából ő is, mint a jutalmazott dolgozat szerzője Faskó János, megjelentek. A gyűlés további tárgyaként itt is szerepelt a mostanság agyonbeszél s a tanítók Csáki-szalmáját kepező phonomimika s mnemotechnika. Reichenbach Ferencz után Braun Adám gánthi kántortanító mutatta be, hogy hogyan kell a tanítónak mimikázva sántítani, morogni, egy kicsit jajgatni, húhuzni s a széllel versenyt sűvöltöni stb., hogy a növendékek megtanulják a betűk olvasását. A körgyűlés tagjai hangos derűtséggel hallgatták az érdekes gyakorlati előadást s ugyancsak jól mulattak a különféle hang- és mozdulatok produkcióján. Birnbauer János hozzászólva a látottakhoz, azt fejtegette: hogy a gyermekek előtt a tanító minden mozdulata maga a megtestesült komolyság kell hogy legyen, ő tehát — a tekintély elvével fogva is — kiküszöbölne az iskolából a szinpadí fízetett bohócoknak illő, de nem a tanító és iskolának való effajta mimikázást. Dolgoztek csak lelkiismeretesen a tanító az írás-olvasás jelenlegi módszerével s teljesen eléri czélját. Az indítványok során Birnbauer János indítványozza, hogy néhai Felber Fülöp kozmai kántortanító emléke — ki 47 évig működött e rögös pályán — jegyzőkönyvileg megörökíttessék, a családhoz részvétinat intézessék s a jövő körgyűlésen egy tagtárs az elhunyt érdemeit méltató emlékbeszédet tartson. Továbbá szóvá teszi indítványozó azon megmagyarázhatlan körülményt is, hogy a ker. tanítónő tagjai Acsarókövetkezeten távolmaradnak a gyűlésekről, a mi érthetetlen. Ajánlja, hogy valamiképp hozassék tudomásukra az acai nő kartársaknak, hogy ők is kötelesek gyűléseinken résztvenni. Ugyancsak Birnbauer János tagtárs indítványára Fritzenschaft János boglári plébános az egyesület tiszteletbeli tagjává választatott. Határozatba ment, hogy a kör segélypénz-tára javára működve előadást fog rendezni. A jövő körgyűlés helyéül Gánthi tüzetett ki. Ezután elnök úr me-

gen üdvözli Molnár Antal helybeli kántortanító urat, ki a f. évben töltötte be tanítói működésének 40-dik évét, kit is az egész testület lelkesen megéljenzett, mely után a jubiláns vendégszerető házánál közebére jöttek össze a nép napszamosai, a hol kedélyes poharazás közben — a szónokok megadóztatása révén — néhány korona is befolyt a kör segélyegylete javára, Szaár, 1902. november 5. *Tulósító.*

IRODALOM.

Beküldetett a Wodianer F. és Fiai kiadásában megjelenő Magyar Könyvtár novemberi sorozata újból öt értékes számmal gyarapítja a gyűjteményt. A 306—307-ik kettős füzet Church I. A., a híres angol történetírónak Római élet Cicero korában című munkáját adja. A fordítás Szilasi Móríz kolozsvári egyetemi tanár gondos kezét és tőgyökeres magyarságát dicséri. A másik kettős füzet, 308—309. a német klasszikusok közül kerül ki: Goethe-nek a «Faust» után talán legolvasottabb drámáját, Egmontot kapja készhez ebben az olvasó, Sulgó Ernő új fordításában. Végül befejezi a sorozat (310.) Petőfi «Vegyes költeményei»-t melyeket, magyaráló jegyzetekkel Balassa József látott el és Tull Odönnek egy sikerült képe díszít. E füzetek számként 30 fillérjével minden könyvkereskedésben és a kiadóknál (Andrássy-út 21.) kaphatók, a kik az egész gyűjtemény képes jegyzékét kívánatra bárkinek szívesen megküldik.

VEGYESEK.

Adomány. *Szmrecsányi* Pál dr. szepesi megyés püspök a leégett landeki római katolikus iskola fölépítésére 600 koronát ajándékozott. A nagylelkű jótékonyágért ez uton is a római katolikus község és iskolaszék nevében leghálásabb köszönetet mond Deutsch Gyula landeki plébános.

Dr. Gyürky Ödön, a katolikus írói világ előkelő tagja, a katolikus társadalmi mozgalmak egyik nagytehetségű és agilis vezére, a ki mint az «Új Lap» szerkesztője is példatlan tevékenységgel működik a katolikus eszmék diadalra jutásán, a «Kath. Pedagogia» szerkesztője ritka kitüntetésben részesült. A szenteses Atya uyanis *Gyürky* Ödönt a szent Gergely-rend lovagjává nevezte ki s neki a rend lovagkeresztjét a kinevezési okmány-nal együtt *Zichy* János gróf útján megküldötte. A megérdemelt kitüntetéshez őszinte örömmel gratulálunk és kívánjuk, hogy a szenteses Atyának ezen ígyleme csak fokozza a kitüntetett erényedeten buzgóságát.

A miniszter köszönete. A hivatalos lap közli, hogy a közoktatásügyi miniszter a nagyváradi latin szertartású káptalannak azért, hogy Vasad biharmegyei községhez tartozó Kupóc pusztán egy a kor és törvény követelményeinek mindenben megfelelő, mintegy 12.000 korona értékű képviselő iskolaházat emeltetett, a tantermet behatórozattá és felszereltette, a tanítói állást pedig akként javalmazta, hogy a tanító fizetés készpénzben és egyéb szolgálmányokban az 1000 koronát meghaladja. köszönetét nyilvánította.

Halálozás. *Rupprecht József* 28 éves korában s jeles tanítói működésének 10. évében elhunyt. A buzgó fiatal tanítót nov. 27-én az egész község részvéte mellett temették el.

Kartársak! A magyar tanítói kar mindenkoron készséggel működött közre egy-egy tanulságos, hasznos könyv megjelenésében. Ez a tudat ad bátorságot e fölhívás közrebocsátásához, melyben szíves pártfogásukat kérem ez év utolsó hetében 3 ívnyi terjedelemben megjelenő művem terjesztéséhez. Könyvem a jelen idők egyik legfontosabb kérdéséről: az ifjusági nevelésről ad részletes és alapos tanulmányt. Megvilágítják e könyv sorai az ügy körül lefolyt vita előzményeit, a társadalom félszagségeit és bajait, betegségeit. Tulajdonképeni és

főzőlő művemnek, hogy az ifjúság nevelése körül vélt teendőkre fölvilágosítást adjon. Hiszem, hogy szolgálókat tesztek a legszentebb ügynek, melyért jó magyarnak élni-halni kell, mely ebben a mondásban van kifejezve: «A magyar nép boldogságáért, a magyar föld fölvirágoztatásáért folyó munka». Bármily parányi legyen a haszon, melyet könyvem ez ügynek szerez, czéлом elértem. A műelőfizetési ára 80 fillér. Előfizetési díjak szerző alábbi címére küldendők. Szíves pártfogásukat kéri. Lengyeltóti, (Somogy-megye) 1902 november hó. *László Arnold* tanító.

Kitüntetett tanítók. A pozsonyi II. orsz. gazd. kiállításán méhészetért kitüntetett róm. kath. tanítók: *Lakatos* Karoly, komáromi igazgató-tanító díszoklevél, *Tocsék* Miklós somorjai, aranyérem. *Prohászka* Odón eszterósi tanító, aranyérem. *Tárnok* Gyula ezüstérem. *Béres* János vizslási kántortanító, bronzérem. *Tómann* Sándor predméri, bronzérem. *Kovács* János vágkíralytai, bronzérem. *Uhrár* Sándor vízkeleti, bronzérem. *Baratovits* Gyula tömérdi, bronzérem. *Loneczky* Ernő, kiállítási oklevéllel. *Vancs* Gáspár Lajos művei, kiállítási oklevél. *Schultz* Pál szőlősi tanító, 30 korona. *Holicska* János babaszéki, 20 kor. *Kucsz* Sándor újtelepi, 50 kor. Ime, mit tesz az igazi néptanító a nép javáért az iskolán kívül.

Állami tanítók fizetésjavítása. Az állami tisztviselők fizetésjavításáról szóló törvény az állami tanítókról igen mostohán gondoskodott. A tanítók erről éresülvén, erős mozgalmat indítottak, hogy jogos igényeik kielégítését előmozdítsák. Budapesten tekintélyes közgyűlést tartottak s megállapították azt, a mit jogosan kérhetnek, s megbeszélést a megindítandó mozgalom összes részleteit. E közgyűlésből deputáció járt a kultuszminiszternél is. *Wlassics* Gyula miniszter feleletében természetesen találja, hogy az állami tanítók tanácskozására gyűltek össze a fizetésrendezés küszöbén: ez ellen, úgymond, a legkisebb észrevételt sem tesz. Hallhatták azonban már a pénzügyminisztertől is, hogy tulajdonképen még csak tervezet van a fizetésrendezésről. Ha most újabb ellenterveket készítenek, ezeknek csak matematikai végrehajtása is négy-öt napot vesz igénybe. Már most lehetséges, hogy milliós többlet-kiadást mutatnak az új tervek, a mivel kockára volna téve a fizetésrendezés egész akciója. Ilyen lehetetlen kívánásokat felelősség nélkül való pozícióból agitációs alás czelre meg lehet kockáztatni, a miniszter azonban lehetetlen feltételeket el nem fogadhat. Nagy ugrás egyáltalában nem lehetséges a multtal szemben. Azt igenis kívánja, hogy tisztességes fizetése legyen az állami tanítónak s hogy a tanítóság többsége meg is legyen elégedve a fizetésrendezéssel; de hogy egyúttal mindenki meg legyen elégedve, az, mint mindig, ezúttal is lehetetlen. Kéri az állami tanítókat, hogy mint az ország tanítóságának elsőrangú testülete, ezután is méltósággal várják meg a döntést, a mely az állam teljesítő képességének megfelelően fog alakulni. Úgy tudja, hogy már a tisztviselőkre nézve minden ellentét elsimult és csak a tanárok és tanítók fizetésrendezési tervének változása okozza a törvényjavaslat benyújtásának késedelmét, pedig a közoktatásügyi személyzet nem lehet gátja ennek a kétségtelenül helyes és üdvös akciónak. Legyenek meggyőződve a tanítók, úgymond a miniszter, hogy szeretettel foglalkozik dolgukkal és a maga érdekében valónak is ismeri, hogy tanítóit megfelelő fizetést kapjanak s legfőbb vágya, hogy az iskolában elégedett arcokat lásson.

Szerkesztői üzenetek.

B. Gy. Közzétettük. — M. Gy. Beérkezett. Fölhasználtuk. — Cs. A. Ismertetni fogjuk. — Csallóközi. Igen, tagja. — K. F. Beérkezett. Közölni fogjuk. — K. Gy. Levélben felelünk. — I. F. Intézkedünk. — T. J. Jövő számban. — G. Beérkezett. Atnézzük. — T. J. Minden jog megilleti; oly tagja az iskolaszéknak, mint a választott tagok. — N. A. Forduljon a Szent-István-Társulat kiadóhivatatalához, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A nagybajcsi (Györm.) róm. kath. iskolánál az osztálytanítói állás, a volt tanítónak kántortanítói állásra történt megválasztása folytán, megüresedett, pályázat hirdetik. Jövedelme: polgári évre 800 kor. készpénz havi előleges részletekben, egy butorozott szobából álló lakás, fűtés és takarítás. Kötelessége: a III—VI. osztályt, valamint a gazdasági ismétőiskolában a közismereti tárgyakat tanítani, a kántorság minden ágában segédkezni. Pályázhatnak nők is. A kérvények a nagybajcsi róm. kath. *iskolaszék elnökségéhez* 1. é. *december 25-ig* nyújtandók be. A személyesen megjelenők előnyben részesülnek. 701 1—1

Patvarczon (Nógrád vármegyében) újonnan szervezett és 1903 május 1-én megnyitott kizárólag magyarajkú községi kisdövényői állásra pályázat hirdetik. Javadalom: évi 600 (hatszáz) korona főrszűzés, szabad lakás és óvoda fűtésére 7 (hét) öl tűzifa. Ezenkívül tisztogatás, világításra 40 (negyven) kor. évi illetmény jár. Kellően megjelölt pályázati kérvények gróf *Mailáth Géza* úrhoz nyújtandók be 1903 *január 15-ig*. Gárdony, u. p. Balassa-Gyarmat. 697 1—2

Pozsony-Diószeghez tartozó **Kismacséd** nőkközösgében róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Jövedelme: 2 szobából álló lakás a szükséges gazdasági helyiségekkel, 3 hold (1200 □ öl) szántóföld, legeltetési jog 2 darab szarvasmarhára 1/6 öl hasabfa, párber ezimén 3 hl. búza és 10 kor. stólából 48 kor., templomi szolgálatért 52 kor. Tandij ezimén 600 kor. a község pénztárából. Tannyelv magyar. Az állás azonnal elfoglalandó. A kismacsédi iskolaszékre címzett költségek felszerelt folyamodványok *december 13-ig* alulirothoz küldendők. *Kisfaludy Vince* plébános. 702 1—1

Alsó-Palojta (Hontm.) róm. kath. hitközség kántortanítói állásra hirdet pályázatot. A kántortanító járandóságai: két szoba, meleg konyha, kamra, pincze, istálló és sertésöl. 12 hold 79 □ öl szántóföld, 3 hold 548 □ öl rét, melynek megmunkálását (a kapálást kivéve) a hitközség végzi; továbbá van 1/2 hold luczernás, egy gyümölcskert, a szomszéd határban 2 hold szántóföld. Hat öl kemény hasabfa. Párber buza 20 p. m., borpénz 130 kor., tandij körülbelül 110 kor., ism. iskolától 40 kor., alapítványokból 35 kor. 4 fillér. stóla 60—70 kor. és ostyasütésért 10 kor. Pályázati határidő *december 22.* A pályázatok az alsó-palojtai róm. kath. iskolaszékre címezve *Morvay Lipót* esperes úrhoz küldendők *Nógrád-Varbóra*. 708 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Nyitra városi kántor-állomásra pályázat hirdetik. Javadalmas: készpénzben különféle alapokból 1020 korona. Szántóföld, mely 50 korona bérjövédelmet hoz. 16 ürméter kemény tűzifa. Szabad lakás és stólajövedelm, mely 1000 koronát megközelít. Kötelessége a nyitrai két plébániában az összes kántori teendőket végezni és e végből egy segédkántort tartani. Folyamodványok Nyitra város közönségére — mint az állomás adományozójára — címezve 1902. év *december 27-ig* alulirothoz küldendők. A pályázók zene- és énekképességének elbírálása 1903 január 15-én délelőtt 10 órakor a nyitra alsóvárosi plébánia-templomban megtartandó próbaorgonálás útján történni, melyre a pályázók megjelenése kivantatik. *Biringer Adám* cz. kanonok, Nyitra alsóvárosi plébános. 699 1—1

A nyitra-szucsáni róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdetik. Javadalmas: lakás, két szoba, konyha, éleskamra, pincze, kert. Készpénzben 733 kor. 26 fillér, 20 mérő rozs, 2 mérő buza, 2 hold szántóföld, temetésekből 80 kor. körül, 21 hold erdő, a fát községbeliek beszálítják. A magyar és tót nyelvekben jártas képesített pályázók a helyszínen *december 18-án* megejtendő pályázati vizsgán személyesen jelenjenek meg. *Steffel Ede*, esperes-plébános. 706 1—1

Pécsi egyházmegye.

A szakali róm. kath. fiúiskola kántortanítására *december 20-ig* pályázatot hirdetnek. Jövedelme tisztességes laká-

son és konyhakerten kívül készpénzben 202 kor., terményekben 132 kor. és a tanítói földből 68 kor. Mindennapi iskolások száma 11. (Baranyamegye) Abaligetén. 1902 november 29-én. *Kopári Gyula* plébános. 703 1—1

Bedeghre (Tolnamegye) ideiglenesen egy róm. kath. vallású okleveles avagy négy képezdét végzett nőilen tanító kerestetik. 1903. év január elsejétől május végéig terjedő időre. Kötelessége az egyesített I—II. vegyes osztály, valamint az ismétlősök tanítása, a kántorságban segédkezés. Fizetése az említett időre havonként hetven korona, egy szoba fűtéssel. Eredeti vagy hiteles iskolai bizonyítvánnyal ellátott kérvények főt. *Bokunický Béla* plébános úrhoz intézendők bezárólag *december 20-ig.* 694 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

Aragályi (Gömörm.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdettek. Fizetése: két szoba, konyha, kamra, 300 ööl kert; 500 korona az iskolaszéktől havi részletekben, 200 korona államszegély, stóla körülbelül 80 korona, 4 m. tűzifa. Kérvények *december 11-ig* az abalírotthoz küldendők. Személyes jelentkezők előnyben részesülnek. *Drescsik János* elkész. 664 3—3

Székeslehelvári egyházmegye.

Nagytetény (Budapest melletti róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *december 20-ig* pályázat hirdettek. Javadalmazása 700 kor. tanítói fizetés, 80 kor. lakbér, 49 kor. fűtés. Mellékjövedelem 150—200 kor. A kántorságban jártasak előnyben részesülnek. Az állás 1903 január 1-én elfoglalandó. Kérvények az iskolaszékre czimezve főt. *Tetry József* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. 693 1—2

Szepesi püspöki megye.

Pályázat az **uj-lublói** kántortanításra. Jövedelem 600 kor., beiratásért 20 kor., orgonálásért 50 kor., stóla 60 kor., falkolamivelésért 30 kor., mellékjövedelemből 60 kor., 12 ööl tűzifa házhoz szállítva, melyből a tanterem is fűtendő, nagy házikertnek a haszonelvezete, szabad lakás. A kérvények *december 21-ig* az iskolaszék elnökéhez küldendők. 695 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Kerkaszentmiklósrá (Zalamegye) okleveles férfi osztálytanító kerestetik. Fizetése 700 korona havi részletekben, lakással butorozott szoba, fűtésre 2 ööl tűzifa oda szállítva és fűtve. Kötelessége: egyik tanteremben tanítani, az ismétlősöket díjtalanul oktatni, templomban a növendékekre fölügyelni, esetleg a kántoriakban segíteni. Kérvények *december 15-ig* abalírotthoz küldendők. Az állás azonnal elfoglalandó. *Gaál István* iskolaszéki elnök. 700 1—1

Váczi egyházmegye.

Lemondás folytán megüresedett II—III. egyesített osztály vezetésére róm. kath. tanító kerestetik Budapest és Vác között fekvő **Szöd** nagyközségbe. Javadalma: államszegély 700 korona, fizeteskiegészítés 100 korona, lakbér 100 korona, kertiletmény 10 korona. Okleveles tanítók és tanítónők kérvényeiket *december hó 15-ig* küldjék hozzám. *Kronák János* plébános, iskolaszéki elnök. 704 1—1

Túra községben (Pestmegye) elhalálozás folytán megüresedett önálló tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalma évi 800 korona készpénz, 20 korona kertiletmény, 2 szoba, konyha s kamrából álló lakás. Pályázati határidő 1902. évi *december 20-ika*, az állás 1903. év január 1-én foglalandó el. A felállítandó gazdasági ismétlő vezetésére képesített előnybe részesül. Ha ez állomást valamelyik helybeli tanító nyert el, úgy az ez által üresedésbe jött s 800 kor. fizetéssel, egy szobás lakással és fűtőkamrával díjazott állás fog betölteni, miért is a folyamodványban kitüntetendő, hogy csak az egyik, vagy mindkét állásra pályázik. Okmányokkal felszerelt kérvények a róm. kath. iskolaszékhez czimezve hozzám küldendők. *Niedermann József* iskolaszéki elnök. 698 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Sántosi kántortanítói állomásra *december 23-áig* pályázat hirdettek. Javadalma: három szoba az összes melléképületekkel. Mindennapi tankötelesek kettő, ismétlősök egy koronát fizetnek, összesen 162 korona. Község pénztárából 370 korona. Mindennapi tankötelesektől egy fölöntő gabona, buza és rozs, 3 korona fapénz. Gabona értéke és fapénz összesen 315 korona. Minden házaspártól 1 fölöntő gabonát, 22 fillér párpénzt, 38 mérő gabona párpénzzel 261 korona. Szőlősgazdától 60 fillér borpénz, összesen 42 korona. Az uradalomtól 2 ööl hasábfá 40 korona, 1607 szantó, 1227 rét, 624 kert, 300 ööl kenderföld, 90 korona. Temető kaszálása 20 korona. Legelőértéke 64 korona. Stóla 16 korona. Földek után munkaváltság 50 korona. Adót a földek után község fizeti. Összesen 1430 korona. Nyugdíj alá 1214 koronával van fölvéve. Kérvények *somogysszentbalási plébániahivatalhoz* küldendők. Személyes megjelenés kívántatik reggeli 8 órakor.

Karácsonyi ajándékok.

Pasztorálék (pasztordal — közjátékok) 1.50. — Bach: Könyvű pralu tumok —.60. — Fuga album 1.—. — Kantor: Hazánk Nagyasszonya (Mária-dalok) 1.50. — Litkey: Gyászmise-énekek (102 enek org. kis.) 1.30. — Volekmar: Orgona-album (80 drbbal) —.90. — Präludium-album (100 dr. minden hangnemű) —.70. — Hermann: hegedűsk. 1.80. — Melodiák alt una (hegedűre) —.65. — Strauss: Tanczok (heg.) —.65. — Bruni: Duók (2 hegedűre) —.65. — Zongorara: Induló-album —.65. — Palotasy: 101 legszebb magyar dal 1.60. — Magyar dal-album (200 dal) 1.30.

Bármely zenemű nálunk megrendelhető. Árak forintokban.

„Kántorok Lapja” kiadóhivatala
696 Budapest, I., Fehérvári-út 40.

Rieger Testvérek
villamosgépekkel berendezett cs. és kir. udvari orgonagyára
Budapest, VII., Garay-utca 48.

Legolcsóbb árakban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.
Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.